

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ludolphi, rectoris ecclesiae parochialis in Suchem, De
itinere terrae sanctae liber**

Ludolphus <Suchensis>

Stuttgart, 1851

XXX. Hortus balsami

urn:nbn:de:hbz:466:1-9333

culi ex ovis efficiuntur et exeunt, quos dominus recipit et dat vetulæ¹, quæ pulliculos in gremio alit et fovet, ut gallina sub alis, et nutrit ac custodit, et sunt in partibus illis infinitæ vetulæ², quæ ex aliquibus victum non trahunt, nisi pulliculos sic alendo et custodiendo, propter quod ibidem tot sunt pulli, quod arenæ maris possunt coæquari. Nam semel in septimana unus rusticus sæpe quinque vel sex millia pullorum cum virga ante se ducit ad forum, ut pastor oves, et sumit camelum vel aliam bestiam cum sportis, quas in via ex ovis pullorum implet, et dum venit ad forum ad pullos deputatum, numquam unum pullum amittit, nec umquam pulli unius miscent se cum pullis alienis, quod tum est valde mirabile, cum tot millia pullorum in unum locum convenient. Item iuxta Babyloniam est locus specialiter fertilis et pascuis uberrimus, qui olim Gessen vocabatur, quo patriarcha Iacob suadente Ioseph temporibus Pharaonis habitavit, ut narrant biblia³.

XXX. HORTUS BALSAMI.⁴

Item prope Carram versus desertum Syriæ est hortus balsami, vix ad semiactum lapidis magnus, non multum muratus nec munitus. In hoc horto sunt quinque fontes, virgulas et frutices balsami irrigantes, et unaquæque virgula seu frutex specialem habet custodem, qui ipsas ut corpus suum proprium diligentissime custodit, purificat, mundat et irrigat. Virgulæ vero seu frutices ipsius balsami non ad altitudinem duarum ulnarum⁵ se extendunt, habentes folia ut trifolia. In kalendis Martii, tempore maturitatis eius adveniente, diligentius⁶ custoditur, et ipso iam maturo tunc virgulæ et frutices, ut vitis, scinduntur et vulnerantur et scissuræ et vulnera ipsarum bombyce circumligantur, et ex illis scissuris seu virgulis tunc balsamum⁷, ut aqua ex vite scissa, stillat in bombycem vulnere virgulæ circumligatam, et sub unaquaque virgulæ scis-

1. antiquæ vetulæ AC. — 2. antiquæ vetulæ AC. — 3. I Mos. 45, 10. 47, 6. — 4. *Mit diesem Abschnitt über den Balsam stimmt fast wörtlich überein der 24. Abschnitt des Büchleins des Johannes von Hildesheim, von den h. drei Königen.* — 5. duorum cubitorum B. — 6. plus diligentius AB. — 7. *Die codd. und C lesen balsamus. So immerfort. Dagegen Tacitus Hist. V. 6: Balsamum modica arbor: ut quisque ramus intumuit, pavent venæ, fragmine lapidis aut testa aperiuntur; humor in usu medentium est.*

sura et bombyce vasculum argenteum pendet, in quod stillet balsamum, speciale ¹. [Itaque arbor inscinditur, dum balsamum effluit;] et tunc temporis Soldanus Babylonæ assidue personaliter est præsens in horto, et tam diligenter custodit, quod nulli alii, nisi ipsi soli, una gutta balsami fieri potest aliquo modo. Sed dum de longinquis partibus aliquorum regum vel principum nuntii vel legati veniunt, unicuique ipsorum dat parvum vitriolum, ad hoc specialiter factum, cum balsamo, quod tum pro maximo clenodio reputat se donasse. Postea vero omni ² balsamo sic exstillato, tunc custodes virgularum summitates earum abscindunt, quæ sunt eorum, et ipsas in aqua bulliunt, et tunc balsamum, quod in summitatibus virgularum remansit, ut pinguedo ebullitur et natat super aquam ut oleum, et tunc cum cochleari recipitur et in aliquod vas mittitur ³, et per aliquod tempus stare permittunt. Et illud balsamum est etiam magni valoris, licet ita sit coctum, et est quasi rubri coloris nigredine mixta, sed balsamum crudum, quod sic naturaliter exstillat, est vinei ⁴ coloris. Et est sciendum quod balsamum crudum est nobilius clenodium de mundo, propter quod sancti patres ipsum in sacrum chrisma mittere constituerunt ⁵, et quæcumque caro cum balsamo crudo tangitur, numquam putrescit nec corrumpitur, et dum recenter exstillat, si gutta in manu ponitur ⁶, ab alia parte exsudat et manum penetrat. Item si quatuor vel quinque guttæ balsami crudi mittuntur in oculos hominis, qui ex siccitate vel senectute caligare, vel quocumque alio modo vellent perire, ex tunc oculi in ipso puncto, quo sunt, quando balsamum immittitur, perpetuo remanebunt, non peiorantur, neque etiam meliorantur, et ideo pro parte bene periculosum esset, attentare, nisi quis de oculis totaliter esset desperatus. Hoc bene patet in multis corporibus nobilium mortuorum antiquorum, quæ incorrupta totaliter sunt reperia, quod balsamo sunt peruncta. Item si cicatrix novi vulneris, dum se incipit applicare, cum dimidia gutta balsami semel de die in gyro cum calamo perungitur, pellem cicatricis in statum pristi-

1. Hier folgen in A die Worte Ut patet in figura huius arboris und nach denselben eine colorierte Abbildung der Balsamstaude; sie hat drei große und drei kleine Zweige, an jedem derselben ein silbernes Becherchen, in dessen Mitte ein rother Fleck. Der eingeklammerte Satz nur in A. — 2. C fügt hinzu: bono et vero b. — 3. A mittunt. — 4. C nivei. In B fehlt dieser Satz. — 5. So AB. consuerunt C. — 6. portatur C. portaretur B.

num reducit, nec difformitatem generat, et ibidem fuisse cicatricem non videtur. Balsamum cōctum est etiam bene multum nobile et mittitur in sacrum chrisma; etiam multum valet ad cicatrices vulnerum, ut dictum est, et specialiter multum valet, si homo caderet ab alto, et si de ipso sumeret, totum corpus, quod intus esset crepatum, reformaretur et sanaretur. Etiam multum valet ad oculos, ad carnem perungendam, ut non putrescat. Sed in omnibus et per omnia non valet tantum, ut balsamum crudum; nam violenter ebullitur, et balsamum crudum naturaliter exstillat. Et est sciendum, quod hortum balsami nulli omnino homines ¹, nisi Christiani, colere possunt nec custodire; si alii homines vero ipsum custodirent et colerent, statim arefieret et periret, quod sæpius est expertum. Et beata virgo Maria in loco, quo nunc est hortus balsami, habitavit cum puero Iesu, dum a facie Herodis fugit in Aegyptum, et in fontibus in horto exeuntibus assidue linteamina et vestimenta sua et Iesum lavavit; ideo in hoc loco balsamum crescere firmiter creditur, quod in aliis mundi locis, quod sciatur, non reperitur. De aliis balsami virtutibus et nobilitatibus longum esset enarrare, nec possum ad memoriam revocare. Temporibus meis cum reliquis custodibus Christianis erant quatuor Alamanni, et unus de Swartenbergh ² prope Erfordiam, qui interim renegavit, et quidam alius monoculus nomine Nicolaus, qui fuit homo multum bonus, ut Christiani capti de eo testabantur ³, qui in Acon captus fuit; sed Soldanus propter bonitatem suam eum liberavit et gradus sui cubi- culi custodem fecit ⁴.

XXXI. CHRISTIANI ET MONUMENTA VETERA.

Est etiam sciendum quod in Babylonia et Carra temporibus meis fuerunt circa quatuor millia Christiani capti, exceptis parvulis. Hi habent ibidem patriarcham, presbyteros et ecclesias et quam plurimas sanctorum reliquias venerandas. Inter quas specialiter habent corpus sanctæ Barbaræ virginis integrum ⁵, pro quo temporibus meis multorum regum et principum preces factæ sunt, sed ob consolationem Christianorum captorum Soldanus numquam in

1. *AB* homini. — 2. *So AB*. Swarczburg *C*. — 3. *A* detestabantur. *B* detinebantur. — 4. *AB* præfecit. — 5. *AB* integre.